

Lausunto

8.5.2023

 VN/5107/2022
 VN/5107/2022-VM-18

OM

Oikeusministeriön lausuntopyyntö lausuntopalvelu.fi:ssä 22.3.2023

Valtiovarainministeriön lausunto; Rikosvahinkolain uudistamista koskeva työryhmämietintö

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmämietinnöstä rikosvahinkolain uudistamiseksi. Mietinnössä ehdotetaan korotettavaksi rikosvahinkolaissa (1204/2005) säädettyä enimmäismäärää kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta 18 000 euroon, loukkauksen aiheuttamasta kärsimyksestä yleisen kärsimyskorvauksen osalta 8 000 euroon, panttivangin ottamisen, ihmiskaupan ja seksuaalirikoksen uhrin osalta 16 000 euroon sekä alaikäisenä seksuaalirikoksen uhriksi joutuneen osalta 30 000 euroon. Lisäksi ehdotetaan maksusitoumusmenettelyä terapiakuluihin. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös valitukseen sidotusta itseoikaisumenettelystä Valtiokonttorin päätökseen. Myös Valtiokonttorin tiedonsaantioikeutta ehdotetaan laajennettavaksi.

Esityksen mukaiset enimmäiskorvaus kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta, surmansa saaneen läheiselle aiheutuneesta henkilövahingosta johtuvista sairaanhoitokuluista ja ansionmenetyksestä sekä surmansa saaneen läheisen oikeus korvaukseen kuolemantapauksesta aiheutuneesta kärsimyksestä, korvausluokista ja enimmäiskorvauksista ovat sinänsä perusteltuja. Ne ovat aiempaa oikeudenmukaisemmassa suhteessa rikoksen uhrin kokemaan loukkaukseen, lähempänä vallitsevaa tuomioistuinkäytäntöä ja ovat pohjoismaisen lainsäädännön mukaisia.

Esitetty kärsimyskorvauksen enimmäismäärä sekä ihmiskaupan uhrien ja panttivangiksi ottamisen uhrien siirto alimmasta korvausluokasta samaan luokkaan seksuaalirikoksen uhrien kanssa ovat myös perusteltuja muutoksia. Mainitut rikokset voivat olla hyvin pitkäkestoisia sekä erityisen traumaattisia niiden uhriksi joutuneelle.

Koska yksittäisiä korvausmääriä ehdotetaan korotettavaksi, on saman vahinkotapahtuman perusteella suoritettavan korvauksen enimmäismäärää vastaavasti korotettava.

Esitetty perusvähennyksestä luopumista uhrin aseman parantamiseksi ja korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi voidaan pitää kannatettavana ehdotuksena. Vastaavasti alimman maksettavan korvauksen käyttöönotto on korvauskäytännön toiminnan kannalta tarpeellinen uudistus.

Maksusitoumus terapiaan voitaisiin myöntää, kun hakijan oikeus saada korvausta vahingosta vastuussa olevalta olisi ratkaistu ensimmäisessä oikeusasteessa tai syyte rikosentekijää vastaan päätetty jättää nostamatta. Tältä osin valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa.

Valtiokonttorin päätöksen itseoikaisusta esitettävä lisäys lakiin on tarpeellinen säännös, se joustavoittaa ja nopeuttaa korvauskäsittelyä.

Lakiehdotuksen 47 §:n "Valtiokonttorin oikeus saada tietoja" 1 momentin 1 kohtaan olisi tarpeen lisätä myös Ahvenanmaan valtionvirasto luetteloon viranomaisista, joilta Valtiokonttorilla on tämän säädöksen mukaisesti oikeus salassapitosäännösten ja -määräysten estämättä pyynnöstä saada tietoja maksutta. Tämän lain mukaisissa korvausasioissa myös Ahvenanmaan valtionvirastolla saatava olla asian käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja, kuten esimerkiksi Ahvenanmaan maakunnan väestötietoja.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Samassa kohdassa mainitaan jäljempänä Valtiokonttorille säädetty oikeus saada tietoja muun ohella ”korvaukseen oikeutetun työsuhteista”. Tähän kohtaan olisi tarpeen lisätä maininta myös virkasuhteesta, sillä mainittu palvelussuhdemuoto on käytössä sekä valtiolla, kunnissa, kuntayhtymissä, hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymässä.

Rikosvahinkolakiin esitetyistä muutoksista aiheutuisi valtiolle kokonaisuudessaan arviolta enintään 3,9 miljoonaa euron vuosittainen lisämeno. Lisäksi ehdotuksen edellyttämistä tietojärjestelmämuutoksista arvioidaan aiheutuvan Valtiokonttorille yhteensä 422 000 euron kertaluonteinen kustannus. Lisähenkilöstön tarve on arvion mukaan 3 henkilötyövuotta. Ehdotuksen edellyttämä rahoitus tulisi lähtökohtaisesti kattaa nykyisistä määrärahoista tarvittaessa kohdentamalla sekä määrärahoja että henkilöstöä uudelleen. Mahdollisista lisämäärärahatarpeista päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä.

Esitetyt vaikutusarviot on laadittu viime aikoina ratkaistujen korvausasioiden pohjalta. Silti käsiteltävien asioiden lukumäärä, maksettavat korvaukset ja myös Valtiokonttorin sekä muutoksenhakujärjestelmän työmäärä ja toimivuus selviävät vasta lainmuutosta käytännössä sovellettaessa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Juha Sarkio

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

OM YOO Siviilioikeus, Riitta Haapasaari
VM VKO Konsernipolitiikkayksikkö, Jarmo Huotari

VN/5107/2022-VM-18

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: